

Den italienske filosof Mario Perniola døde den 9. januar 2018 i en alder af 76 år efter et års sygdom. Perniola fik stor betydning for undervisningen i billedkunstens teori og praksis på Kunstakademiet i København i 1980'erne og 1990'erne, hvor mange af hans tekster blev udgivet på dansk af Billedkunstskolerne i kompendier og småskrifter. Mario Perniola gæstede sidste gang København i november 2015, hvor han holdt to forelæsninger på Kunstakademiets Billedkunstskoler. En forelæsning om billedkunstens situation efter Kunstbiennalen 2015 i Venezia og en forelæsning om æstetik. Begge forelæsninger var på engelsk. Forelæsningen om æstetik vedrørte modtagelighed og empati og bar titlen "Complimentary. Ancient and new forms of hospitality"; den blev siden bragt i tidsskriftet *Ágalma* nr.31, Rom, april 2016. Forelæsningen om kunst bar titlen "Who is an "artist"? Three answers". Den er ikke blevet publiceret endnu, men jeg kommer til at gøre det i et nummer af *Visuel Arkivering*, som udgives af Billedkunstskolernes forlag i anledning af Mario Perialas bortgang.

Mario Perniola fik skrevet og udgivet mange bøger inden for disse to områder, kunstteori og æstetik. Indfaldsvinklen kunne være aktuel som i *Il sex appeal dell'inorganico* [Det uorganiskes sex-appeal] fra 1994, der på mange måder foregreb de teorier, der har cirkuleret i kølvandet på queer- og transæstetikken og som vedrører kroppens kritiske potentiale. Den kunne også være historisk, som i Mario Perialas mange fortolkninger af den barokke Modreformations teologiske og politiske selvforståelse. Hans sidste hovedværk, *L'estetica contemporanea* [Samtidens æstetik], stammer fra 2011 og indeholder en omfattende behandling af samtlige problemfelter inden for Vesterlandets æstetiske tænkning med afgørende udløbere til filosofien i Asien.

Store dele af et andet af Perialas hovedværker, *La società dei simulacri* fra 1980, blev oversat til dansk med titlen *Blændværker* og udgivet af forlaget Sjakalen i Århus, 1982. Mange andre af Perialas tekster er også blevet oversat til dansk i tidens løb.

Mario Perialas tanker er blevet brugt og undersøgt af så forskellige danske tænkere som billedkunstneren Pia Arke og filosofen Peter Borum. I juni 2017 udgav Else Marie Bukdahl bogen *The Recurrent Actuality of the Baroque* på det danske forlag Controluce: Afsnit III.4 i denne bog (s.65-79) bærer titlen "Mario Periala. The new image theory of the Baroque" og er netop helliget Perialas arbejde med fortolkningen af det element i de nutidige billeders komposition og forståelse, som kan indskrives i den modreformatoriske Baroks æstetik.

Mario Periala havde sit internationale gennembrud i 1970'ernes anden halvdel, da det nystartede kunstcenter Beaubourg i Paris lancerede sit teoritidsskrift *Traverses* (Gennemgange, overgange, kryds). Sammen med den franske sociolog Jean Baudrillard skabte han her en anden tilgang til kulturelle undersøgelser: symbolsk bytte, simulation, implosion, forførelse, ceremoni, arkiv, dekoration, dokumentation blev alle analytiske greb og emner, som muliggjorde netop tværgående opfattelser af fænomenerne i verden og af de menneskelige praksisformer.

Den skæve eller anderledes vinkling af aktuelle emner blev ved med at karakterisere Perialas og Baudrillards analyser. Det kunne man så konstatere under Golfkrigen i 1991, hvor begge fremlagde egentlige om end indbyrdes meget forskellige medianalyser centreret om henholdsvis begivenhedens billeder og begivenhedens gennemslagskraft. Mario Periala blev i den forbindelse interviewet af Jørgen Langdalen og Francesco Bentivegna til Oslo-tidsskriftet *Samtiden* nr. 4, 1992, s.46-51.

Det er ikke muligt at etablere nogen enkel genrebetegnelse for Mario Perniolas filosofiske forfatterskab: Stramt komponerede monografier veksler med antologier og somme tider er også monografien så søgende i sit anliggende, at det først kan forstås, når hele bogen er læst til ende; eller bag efter, som når man siger, at "denne bogs tid nu er moden". Det var tilfælde med bogen om det uorganiskes sex-appeal, hvis rækkevidde først gik helt og endeligt op for mig, da Perniolas datter, Ivelise Perniola, i 2013 organiserede et seminar i Rom om "situationistiske film og billeder", hvor Mario selv deltog med en glimrende oversigt over situationistisk teori, der siden er udkommet på flere sprog. Jeg skulle der tale om "oprøret mod kønnet eller kønnets oprør" foranlediget af feministiske slagord og graffiti i de ægyptiske opstande, af Femens deklamatoriske anvendelse af kvindekroppen samt af Pussy Riots parodiske gestus og lyd. Under diskussionen mente ortodokse situationisttilhængere som Anselm Jappe ikke, at mine eksempler havde noget med situationistiske happenings at skaffe, mens Mario selv holdt sig sfinksagtigt tilbage: Han kunne godt se, at vi hos disse kvindelige oprørere havde at gøre med en anvendelse af det kropsliges muligheder, der rakte ud over det forførende og appellerende, men samtidig opretholdt noget netop mineralisk eller neutralt i de legeringer og eksplosioner, tilskueren noget forbløffet fornå, når vedkommende oplevede de nævnte happenings med deres mange lag af betydninger og fortolkningsmuligheder. De var på en måde hinsides intention og vilje: ren udpegning samt *furiosi* og kontemplative midt i opstandenes håndgemæng.

Ud over antologier og monografier samt et par pamfletter om italiensk politik har Mario Perniola også forfattet to historiebøger: Den ene er om efterkrigstidens italienske æstetik og den anden er den førnævnte om "Samtidens æstetik" i det hele taget, Vesterlandets og Orientens. Den italienske æstetik arbejdede Perniola på indimellem de sidste tyve år og dens endelige udgave udkom i april 2017. En første udgave blev bragt i det norske tidsskrift *Agora* nr.2/3, 2001 i Gry Solbraas glimrende oversættelse og redigering. Den var netop søgende og satsede på at aflede æstetiske anliggender også fra litterære og politiske forfatterskaber. Helt anderledes forholder det sig med "Samtidens æstetik", førnævnte *L'estetica contemporanea* fra 2011: Den følger grundlæggende kategorier med udgangspunkt i æstetisk praksis og æstetisk tænkning. Mario Perniola skriver: "Denne omfattende og mangeformede aktivitet finder sine rødder i fire begrebslige felter, der hver især lader sig udpege som henhørende under henholdsvis livets, formens, erkendelsens og aktionens begreber." Hvert begreb har så et kapitel i bogen, og vi får også at vide, at de parvis kan føres tilbage til to grundbøger: Immanuel Kants *Kritik af dømmekraften* og G.W.F. Hegels "Forelæsninger over kunstens filosofi" (som ikke er oversat til dansk). Det viser sig så efterhånden, at kategorier især er egnede til at vise mellemrummene og overgangsproblemerne imellem sig, som det allerede var tilfældet med Leibniz' monader. Ikke mindst når læseren til sidst når frem til japansk og kinesisk tænkning, står det klart, at inden for den æstetiske gren af filosofien er en kategorilære især anvendelig til at forstå de fænomener, der er ekstrakategoriale såsom kunsten og livsfølelsen.